

OBSAH

- Ako zakúsiť Božiu plnosť – S. Kocka
- Skôr ako si prečítaš: Evanjelium podľa Marka
- Konferencia iŽena
- Blahoželáme!
- Rozhovor s konfirmandmi
- Umelá inteligencia – Čo ďalej?
- Biblický slovník: démon (1. časť)
- Detský kútik + Kvíz + Vtipy
- Na oltári pravdy a pochybností

PÚTNIK

Ako zakúsiť Božiu plnosť

Efezským 3,14-19

Ako prísť k naplneniu celou Božou plnosťou? Odpoveď je hneď v prvých slovách nášho textu: „Preto klá-kám na kolena pred Otcom.“ Gesto hlbokkej pokory, bá-ze a úcty od výnimočného muža, apoštola pohanov, jed-ného z najmúdrejších mužov svojej doby, duchovnej autority, ktorá naplnila evanjeliom „rímsky“ svet... Zá-merne tu uvádzam zďaleka nie všetky prednosti a vlast-nosti, ktoré by vystihovali osobnosť apoštola Pavla. Čo-koľvek by sme tam ešte doplnili, by nezaručovalo a ne-spôsobilo, že by bol „naplnený celou Božou plnosťou“. Čo teda viedlo Pavla na kolena? Odporúčam si pomaly a dôkladne prečítať prvé kapitoly Listu Efezským až do nášho momentu.

Pavol píše, že:

- sme požehnaní „všetkým – kaž-dým duchovným požehnaním“ (1,3);
- sme „vyvolení ešte pred stvorením sveta“ (1,4);
- v „Ňom máme vykúpenie skrze Jeho krv, odpustenie hriechov podľa bohatstva Jeho milosti“ (1,7);
- sme „bohato zahrnutí všetkou múdrosťou a rozumnosťou“ (1,8);
- sme „na chválu Jeho slá-vy“ (1,12) – samozrejme ak „skladáme nádej v Kristovi“;
- sme „zapečatení zasľúbeným Duchom Svä-tým“ (1,13);
- sme „oživení s Kristom, keď sme ešte boli mŕtvi v prestúpeniach“ (2,5);
- sme „Jeho dielo v Ježišovi Kristovi...“ (2,10);
- (urobte si vlastný podrobný zoznam a vlastné štú-dium a pri každom zasľúbení v modlitbe zo srdca ďakuj-te).

V podobnom duchu Pavol v tomto svojom vzácnom

liste pokračuje vo výpočte zasľúbení a Božích milostí, ktoré sme dostali ako absolútne nezaslúžený Boží dar. To ma vedie k nášmu absolútnemu zasľúbeniu – byť „naplnení celou – všetkou Božou plnosťou“. Takú dôležitú vec nechcem vôbec zľahčovať a zjednodušovať, ale niekedy si veci komplikujeme sami, keď si myslíme, že Boh od nás chce viac práce, služby, obety, peňazí, čohokoľvek, aby nás potom milostivo naplnil celou Bo-žou plnosťou. Lenže to by nebola milosť, ale výplata! A tak si naložíme na plecía bremená, ktoré nám berú akú-koľvek radosť z kresťanského života, uhasia skoro každý oheň Ducha Svätého a robia naše svedectvo namiesto príťažlivého a inšpiratívneho – odpudzujúcim, ako kva-litný repelent.

Ja sám túžim byť „naplnený úplne celou Božou plnosťou“ a som presved-čený, že Boh mi ju chce dať, tak ako každému. Aby som ju ale dostal, ve-rím, že Pán odo mňa čaká, že Ho bu-dem v prvom rade milovať celým srd-com, že Mu dám najavo, že je pre mňa dôležitý v tom, že budem vyhľadávať aktívny čas s Ním, budem po Ňom túžiť, ako „jeleň po živých vodách“ (Ž 42). Že môj milovaný Pán a Boh bude vidieť, že v Ňom túžim byť zakorene-ný a že to aj aktívne robím. Že sa sna-

žím páčiť Jemu a nie svetu, že túžim mať pevné a vy-športované duchovné telo a nielen to vonkajšie, a že uro-bím všetko preto, aby som nielen poznal Kristovu lásku, ktorá prevyšuje úplne každé poznanie, ale ju aj aktívne zažil. Byť naplnený „celou Božou plnosťou“ teda nie je o kázaní či písaní článkov, je to o rozhodnutí a urobení praktických a aktívnych krokov. Nielen hovoriť zbožné frázy, ale oddeliť sa a byť s Ním. Takže, hor sa na kole-ná.

Ako zakúsiť Božiu plnosť

Nemusíme sa báť ničoho zvonku (R 8,38-39)

O čom si v živote presvedčený ty? Vážna otázka! Apoštol Pavol v tom mal jasno, keď sa vyjadroval ku svojmu postoju viery a nasledovania Pána Ježiša Krista. Nikto a nič ho nemôže odlúčiť, oddeliť od Božej lásky, ktorú poznal a zažil, keď sa mu zjavil sám Pán Ježiš pri Damasku, ktorá ho premenila, dala mu zmysel života a poslanie v tomto svete.

Tieto Pavlove slová, ak ich vezmeme a prijmeme vierou tak, ako sú napísané, majú moc a milosť priniesť do nášho života úplný pokoj a stabilitu. Prečo? Pretože veríme, že je to práve Pán Ježiš, ktorému je „**daná VŠETKA moc na nebi a na zemi**“ a ktorý vo svojich posledných slovách, tesne predtým ako opustil túto zem, nám všetkým povedal: „**ajhľa, ja som s vami po VŠETKY dni, až do konca sveta.**“ (M 28,16-20). Ak tieto absolútne výroky Pána Ježiša vezmeme tak, ako ich čítame, tak v tomto svete neexistuje naozaj nič, čo by nás malo obráť o nádej, o Božie istoty. Takéto zaslúbenia predsa nedáva omylný a hriešny človek, ale dokonalý a neomylný Boh. Nedáva ich zlom presiaknuté ľudské srdce či hriechom zdeformovaná myseľ, ale Boh, ktorý je vo svojej najhlbšej podstate láskou, dobrom a spravodlivosťou. Boh, ktorý „**tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nik, kto v neho verí, nezahynul, ale mal večný život.**“ (J 3,16)

Teraz sa chvíľku zastav a premýšľaj, čo ťa momentálne (ale aj dlhodobo) v živote trápi? Čo ti vyvoláva úzkosti, strach, čo ti berie odvahy a spôsobuje obavy či nedovoľuje pokojne spať? Ako často nad týmto všetkým premýšľaš a utápaš sa v tom, kde nevidíš riešenie, ako často si v mysli vykresľuješ všetky katastrofické scenáre, ktoré sa môžu stať a ako to všetko zle dopadne? Buď úprimný. Na druhej strane, koľko času tráviš nad Písmom a v modlitbe, koľko času zo dňa Boha chváliš a oslavuješ, uctievaš a učíš sa radovať v každej okolnosti? Keď sa vrátim k slovám z úvodu: „*O čom si naozaj v hĺbke srdca presvedčený / presvedčená?*“

Ešte raz si pozorne prečítajme, o čom je Pavol presvedčený a do čoho vložil vierou svoju nádej a istotu. Čo ho za žiadnych okolností „**nebude môcť odlúčiť od Božej lásky, ktorá je v Ježišovi Kristovi, našom Pánovi.**“ Modli sa, aby ti Duch Svätý ukázal, čo z toho sa týka presne teba a aby ti dal srdce odvahy a viery nielen tieto slová vyznať, ale sa vierou na ne aj položiť a prijať ich so všetkou vážnosťou a dôverou.

„**ani smrť, ani život, ani anjeli, ani kniežatstvá, ani prítomné, ani budúce veci, ani mocnosti, ani výška, ani hĺbka, ani nijaké iné stvorenie.**“ Jednoducho NIČ a NIKTO.

Stanislav Kocka

Skôr ako si prečítaš: Evanjelium podľa Marka

Študičná Biblia od Porta Libri (2015) predstavuje toto evanjelium ako stručné, výstižné, so zameraním na Ježišove činy. Ak preferujete takýto štýl, bude sa vám pravdepodobne čítať ľahšie než ostatné evanjeliá.

Autor

Autorstvo sa pripisuje Markovi na základe jednohlasného svedectva ranej cirkvi. Papias (r. 140) cituje zdroj, ktorý uvádza, že Marek bol Petrovým spoločníkom a zapisoval jeho kázne raným kresťanským komunitám. Existuje všeobecná zhoda, že sa jedná o Jána Marka spomínaného v NZ ako syna Márie, u ktorej sa stretávali veriaci (Sk 12,12) a spoločníka Pavla a Barnabáša na ich 1. misijnej ceste (Sk 13,5). Pavol ho spomína aj v Kol 4,10 a 2Tim 4,11, kde môžeme vycítiť obnovenie priateľstva medzi nimi po konflikte zo Sk 15,39.

Dátum

Niektorí považujú Markovo evanjelium za zdroj pre Matúšovo a Lukášovo evanjelium a zaradzujú ho do 50. alebo do začiatku 60. rokov. Iným sa zdá, že obsah textu a výroky prvých cirkevných otcov o Markovi naznačujú, že bolo napísané krátko pred zničením Jeruzalema v roku 70.

Adresáti

Keďže Marek vysvetľuje židovské zvyky a prekladá aramejské slová, je veľmi pravdepodobné, že adresátmi boli pohanovia a mohli to byť rímski veriaci, pretože Marek opakovane píše o prenasledovaní a mučeníctve, ktoré sa ich týkali. Rímski adresáti by vysvetľovali aj takmer okamžité prijatie evanjelia a jeho rapidné rozšírenie.

Téma

Pripravuje kresťanov na utrpenie predložením Ježišovho života. Jeho napísanie mohlo byť podnietené prenasledovaním kresťanov v Ríme v rokoch 64-67, ktorého dôvodom bolo obvinenie kresťanov zo založenia požiaru v Ríme (ktorý pravdepodobne založil samotný Nero).

Kladie dôraz na **kríž, učenie, Ježišove vyučovanie** (slová „rabi“, „učiteľ“ a „vyučovanie“ sú tu použité 39-krát), **Mesiášske tajomstvo** (niekoľkokrát Ježiš varuje ľudí, aby nehovorili, kým je alebo čo urobil) a **Božie synovstvo** (a zároveň Jeho ľudskosť).

Štruktúra

Markovo evanjelium je jednoduché, stručné a zameriava sa skôr na to, čo Ježiš urobil, než na to, čo povedal. Presúva sa rýchlo z jednej udalosti k druhej. Záchytné body deja sú:

- 1) **Začiatky Ježišovho pôsobenia (1, 1-13)**
- 2) **Ježišovo pôsobenie v Galilei rozdelené na 2 etapy (1,14-3,12 a 3,13-6,29)**
- 3) **Strategický ústup z Galilei (6,30-9,29)**
- 4) **Záverečné pôsobenie v Galilei (9,30-50)**
- 5) **Služba v Judsku a Perei (kap. 10)**
- 6) **Ježišov posledný týždeň v Jeruzaleme (kap. 11-15)**
- 7) **Vzkriesenie Ježiša (kap. 16)**

Lucia Hajduková

Autor: Ján Marek

Dátum: Polovica 50. až koniec 60. rokov

Adresáti: Kresťania z pohanov, pravdepodobne cirkev v Ríme

Téma: Predstavuje Ježiša ako slúžiaceho Mesiáša a Božieho Syna, ktorého smrť zaplatila výkupné za hriešnikov. Chce tým povzbudiť čitateľov, aby vytrvali aj v utrpení a prenasledovaní.

Konferencia iŽena

Ktorý zo živlov Vás, (najmä) milé sestry, najviac vystihuje – *zem (korene a pôda), voda (prúd a citlivosť), oheň (vášeň a odvaha)* alebo *viator (sloboda a pohyb)*? Každá z nás sa môže nájsť v inom zo živlov a ich prejavy v našich životoch môžu byť rôzne – deštruktívne aj budujúce. O tom sme spolu premýšľali a skúmali to na tohtoročnej ženskej konferencii iŽena v Žiline, ktorú organizuje edukačno-misijné centrum.

Počas doobedňajšieho programu sme spievali piesne na oslavu Pána Boha a vypočuli si 4 témy. Každá bola venovaná jednému zo živlov na príklade biblických žien, prípadne podobnosti z Biblie. Po programe sme mali vyhradený čas na obed, po ktorom nás čakali **semináre** podľa vlastného výberu a takzvaná „gaučovka“ – krátka diskusia s inšpiratívnymi ženami ako napríklad Soňa Višňovská či sestra farárka zo Srbska.

Pravda je taká, že neviem vymenovať všetky ženy, ktoré boli súčasťou tejto „gaučovky“, pretože som na celej tejto časti programu nebola. Mohlo by sa to zdať ako nevýhoda alebo mínus tejto udalosti, aj mne sa to takto spočiatku javilo. No dôvodom boli rozhovory s inými ženami, či už z nášho alebo iných zborov, možnosť poradenstva či predaj kresťanských kníh a výrobkov. Táto konferencia toho ponúka veľa a je pravda, že počas toho jedného dňa nie je možné stihnúť všetko. Avšak tým, že sme tam viaceré a každá z nás sa zúčastní nie-

čoho iného, môžeme sa potom spolu zdieľať a viac sa dozvedieť aj o sebe, o tom, čo prežívame, či do akej oblasti nášho života Pán Boh prehovára. Nech je toto pozvaním pre tie z Vás, ktoré ešte váhate alebo ste sa jednoducho zatiaľ nezúčastnili. Je to požehnaný čas.

Lenka Petrová

Drahí jubilanti!

Srdečne blahozeláme a žehnáme v mene Pánovom!

85

Ján Petrič, Kysak

80

Alžbeta Pivovarníková, Obišovce

Zdenka Sedláková, Kysak

70

Milan Dudáš, Trebejov

Ružena Dudášová, Trebejov

Ing. Anna Chovanová, Trebejov

65

Jaroslav Kollár, Kysak

František Pankuch, Suchá Dolina

50

Adrián Alexi, Obišovce

Martina Straková, Kysak

55

Milan Buzogán, Kysak

60

Gabriela Pudelková, Trebejov

1. 7. - 30. 9. 2026

Ak tiež patríte medzi jubilantov, no nenašli ste sa v tomto zozname, povedzte to svojmu presbyterovi, prípadne nám o tom dajte vedieť na fare. Je to zrejme preto, že nemáme váš evidenčný list.

Rozhovor s konfirmandmi

Milí konfirmandi,

Máte za sebou po dvoch rokoch príprav slávnosť konfirmácie. Ste súčasťou cirkevného zboru a my sa na vás pozeráme ako na dospeľých členov cirkvi. Teda ľudí, ktorí pochopili, o čom viera v Boha je, aká je dôležitá pre život človeka a aj to, ako sa má v bežnom živote žiť. Prajeme vám na vašej ceste životom všetko dobré, ale dobré veci môžu vzniknúť aj z tých ťažkých a komplikovaných. Je to zvláštne, ale viera v Boha rastie a prehĺbuje sa vďaka ťažkým životným skúškam a ťažkým momentom. Blízkosť Boha ľudia zažívajú práve vo chvíľach, keď si uvedomujú svoju slabosť a bezmocnosť, svoju nemohúcnosť, pretože práve vtedy človeku dôjde, ako veľmi je odkázaný na Boha a Jeho milosť. Ak príde vo vašom živote aj niečo také, vedzte, že Pán Boh vás neopustil, ale je pri vás ešte bližšie ako si to vtedy budete vedieť uvedomiť.

Mám pre vás niekoľko otázok, aby ste sa s nami podelili o váš život viery.

- 1) *Ak by sa ťa niekto opýtal v koho a čo veríš, ako by znela tvoja odpoveď? Aké by bolo tvoje vyznanie viery?*
- 2) *Pri konfirmácii si dostal/a biblický verš, ako tvoje osobné konfirmačné požehnanie. Napíš nám, čo pre teba tento verš znamená a ako mu rozumieš.*
- 3) *Vo vašom programe konfirmandov bolo video v ktorom ste hovorili o svojich strachoch. Ako bojuješ so svojim strachom a obavami? Čo robíš, keď sa také niečo objaví v tvojom živote?*
- 4) *Čo sa ti najľahšie a čo najťažšie učilo z konfirmačnej látky a prečo?*
- 5) *Byť veriacim človekom vo vašom veku je ťažké. Prečo mladí ľudia strácajú vieru, čo sú tie najväčšie hrozby a prekážky?*
- 6) *A teraz trochu zasnívaj o svojej budúcnosti. Kde budeš o 20 rokov? (kde budeš žiť, akú budeš mať prácu, ako bude vyzerat' tvoja rodina, deti...)*

- 1) Verím v Boha lebo nič lepšie na svete nemáme ako mať vieru a nádej v neho – v najmocnejšieho Kráľa a vládcu na tejto Zemi.
- 2) Môj text (Kaz 12,13-14) chápem tak, že Boh nám dal život ako dar a dá nám aj večný život, ak budeme činiť Jeho vôľu. Pán Boh nečaká na posledný súd aby nás odsúdil, ale určite počas života nám dá príležitosť napraviť svoje zlyhania a hriechy.
- 3) Aj keď rozmýšľam o budúcnosti, neviem presne že čo by som chcel robiť, ale určite sa nechcem odkloniť od Boha. Po svojej ceste chcem kráčať s Bohom. Moje strachy sa snažím prekonať a upokojiť modlitbou s vedomím, že posledné slovo má vždy Boh.

4) Najľahšie sa mi učili určite príbehy Starej zmluvy, lebo od malička sme ich preberali na hodinách náboženstva. Ostatné veci celkom dávali zmysel, až na knihy ktoré bolo potrebné sa naučiť naspamäť. Tento problém som však vyriešil každodenným opakovaním pred spaním.

5) Nevieť prečo sa niekto po tomto všetkom rozhodne opustiť svoju vieru, ale myslím si že väčšinou je to nejaký zložitý problém v ich osobnom živote, ktorý často vie zmeniť tvoj pohľad na dôveru v Boha.

6) Ja som nenáročný, ak mi Boh požehná, budem mať obyčajnú prácu, dom, psa a manželku.

Martin Pfeffer

Boha sa boj a jeho prikázania zachovávaj, lebo toto je povinnosť každého človeka!

Boh predvolá na súd každý čin, všetko, čo je skryté, či je to dobré, alebo zlé.

Kazateľ 12,13-14

- 1) Verím v Boha, že ma má rád a je pri mne aj v ťažkých chvíľach. Verím, že mi pomáha a vedie ma správnou cestou.
- 2) Môj biblický verš mi pripomína, že sa nemusím báť, lebo Boh je stále so mnou.
- 3) Keď mám strach, porozprávam sa s kamarátkou. Alebo sa aj modlím a snažím sa veriť, že všetko dobre dopadne.
- 4) Najľahšie sa mi učilo o Ježišovi a jeho živote. Najťažšie bolo zapamätať si niektoré veci z Biblie.
- 5) Podľa mňa preto, lebo majú veľa iných vecí a niekedy nemajú čas na Boha. Tiež ich ovplyvňujú sociálne siete alebo kamaráti.
- 6) Dúfam že budem mať prácu, ktorá ma baví, pekný domov a milujúcu rodinu. Chcela by som stále veriť v Boha.

Lea Lörincová

1) Verím v Boha, ktorý ma má rád a je pri mne v dobrých aj v ťažkých chvíľach. Verím, že Ježiš prišiel na svet, aby nás zachránil a ukázal nám, ako máme žiť. Viera mi dáva nádej, silu a pocit, že na nič nie som sama.

2) Môj konfirmačný verš znie: Buď verný až do smrti a dám ti veniec života! Zj 2,10. Tento verš mi pripomína, aby som zostala verná Bohu aj v ťažkých chvíľach. Verím, že keď Mu budem dôverovať a snažiť sa žiť podľa jeho vôle, On ma nikdy neopustí a raz mi daruje večný život.

3) Keď mám strach alebo obavy, snažím sa o nich porozprávať s rodičmi alebo s niekým, komu dôverujem. Pomáha mi aj modlitba, pretože v nej odovzdávam svoje starosti Bohu. Verím, že mi dá silu zvládnuť všetko čo príde.

4) Najľahšie sa mi učila konfirmačná kniha, to som si vedela zapamätať, ale Bibliu a príbehy nie.

5) Myslím si, že mladí ľudia často strácajú vieru kvôli tlaku okolia, sociálnym sieťam, alebo preto, že na Boha nemajú čas. Niekedy majú pocit, že viera nie je dôležitá. Ja si však myslím, že viera človeku prináša nádej, pokoj a oporu v ťažkých chvíľach.

6) Dúfam, že o dvadsať rokov budem mať prácu, ktorú chcem, ktorá ma samozrejme bude baviť a budem mať rodinu.

Lea Danišová

Rozhovor s konfirmandmi

- 1) Verím v trojjediného Pána Boha Otca, ktorý stvoril zem; Ježiša, ktorý za nás zomrel; a Ducha Svätého, ktorý k nám prehovára cez iných alebo cez prírodné úkazy
- 2) Ja som mala verš o tom, že mám byť verná a ku tomuto veršu asi nemám čo viac povedať, proste len že treba veriť.
- 3) Ja sa veľmi bojím toho, čo si o mne myslia iní ľudia. Veľmi mi v tom pomáha spoločenský tanec, pretože tam sa učíme ako sa prezentovať sebavedomo.
- 4) Najľahšie sa mi učilo to, ako idú Biblické knihy za sebou a najťažšia bola pre mňa história, lebo ja a roky nie sme kamaráti.
- 5) Podľa mňa ľudia strácajú vieru, lebo ich v tom okolie nepodporuje alebo až priam odrádza, alebo si myslia, že to je len o povinnosti, napr. že teraz musím ísť do kostola a teraz sa musím iba modliť atď.
- 6) No ja by som veľmi chcela vyštudovať fyzioterapiu, a potom pracovať a žiť asi v Španielsku, keďže na to mám všetky predpoklady, aj čo sa týka školy.

Radka Cenká

- 1) Verím v Boha, ktorý stvoril celý svet a ktorý nás má tak rád, že poslal svojho syna, aby nás zachránil. A verím, že s ním budem žiť večne v Jeho kráľovstve.
- 2) Príslovia 3, 3-4. V 1. Liste Korinským v 13. kapitole v Hymne Lásky sa píše, že zo všetkého je najdôležitejšia láska. Láska k Bohu a bližným. Tak takú lásku mám mať stále v svojom srdci a mám byť stále verná Pánu Bohu a nemám na to nikdy zabudnúť. Mám si to stále pripomínať.
- 3) Vo videu som rozprávala o strachu zo samoty. Našťastie som taký strach nezažila. Mám milujúcu rodinu, pri ktorej sa nebojím samoty. A aj sám Pán Boh nás na viacerých miestach v Biblii oslovuje: „Neboj sa, Ja som s tebou.“ A tak aj keby sa dialo čokoľvek, s Ním nikdy nebudeme sami.
- 4) Najľahšie sa mi učilo z knihy Verím a Sľubujem. A najťažšie boli pre mňa roky. Prečo? Lebo ich bolo dosť a bála som sa, že ich popletiem.
- 5) Nepovedala by som, že mladí ľudia strácajú vieru. Skôr je to tak, že k nej neboli vedení. Veľa rodín sa dnes tvári, že nepotrebuje Boha. Dôležitejšie sú pre nich zážitky, materiálne veci, užívanie si. Viera v Boha je pre viacerých taká rozprávka. Najväčšie hrozby v dnešnom svete sú asi sociálne siete, negatívny vplyv rovesníkov a strach z výsmechu.
- 6) To je ťažká otázka. 20 rokov je dlhá doba. Zatiaľ ešte neviem ani na akú školu by som chcela ísť, no pravdepodobne na gymnázium. Raz by som chcela vlastnú rodinu, podobnú tej, v ktorej vyrastám – plnú lásky, porozumenia a viery, v ktorej má Pán Boh svoje pevné miesto.

Viktória Vojakovičová

Umelá inteligencia – čo ďalej?

V predchádzajúcich článkoch som písal o tom, čo to je AI, ako funguje, kde sa už používa a ako by sme ju mali používať my. Tento článok by mal byť venovaný poslednej téme, a to je, kam AI smeruje, a môj čisto subjektívny pohľad na to, čo to môže pre nás znamenať.

Dá sa povedať, že nás čaká niečo ako druhá priemyselná revolúcia. Tú prvú, ktorú poznáme z dejepisu, odštartoval vynález parného stroja. Tu si treba uvedomiť, že až do tohto momentu bola väčšina práce vykonávaná len pomocou svaľov, buď tých ľudských, alebo zvieracích. Asi jedinou výnimkou boli stroje, ktoré využívali vietor alebo tečúcu vodu, aby uľahčili ľuďom prácu, ako bol veterný alebo vodný mlyn. Ale tieto zariadenia boli obmedzené svojou lokalitou, kde boli vhodné podmienky. Na rozdiel od toho parný stroj potreboval iba palivo – uhlie – a menšie množstvo vody, ktorú stačilo naliať do nádrže. To umožnilo vznik fabrik, ktoré začali produkovať množstvo výrobkov, ktoré sa zase pomocou parnej lokomotívy a lode – parníka – mohli prepraviť do celého sveta. Zaniklo mnoho profesií, ako napríklad tkáči, priadky, poháňači konských záprahov, kováči, sezónni pracovníci ako mlatci či kosci obilia. Niektoré profesie zanikli úplne, iné sa len preorientovali a začali využívať silu pary. Toto všetko v konečnom dôsledku prinieslo bohatstvo pre všetkých ľudí a umožnilo ľuďom sústrediť sa na nové profesie, kde človek musel využívať svoj intelekt.

A teraz sa deje niečo podobné – AI prináša lacnú a efektívnu inteligenciu, ktorá nahrádza ľudské skúsenosti a intelekt. Čiže pracovníci, ktorí sa živia tým, že používajú svoj intelekt, sú týmto mysliacim strojom najviac ohrození. Týka sa to množstva profesií, ale spomeniem len zopár: administratíva, pracovník „call“ centra, účtovník, prekladateľ či

programátor. Tu prichádza tá najdôležitejšia otázka, kam sa všetci títo ľudia posunú a akú činnosť budú robiť? Úprimne, ja to neviem. Možno vzniknú nové profesie, ktoré si teraz nedokážeme predstaviť, a možno iné sa len posilnia o silu tvorenú AI. Ale tu musím dodať, že toto by platilo v tom prípade, ak by AI ostala na úrovni, na akej je dnes, lenže je určite zrejme, že vývoj pôjde ďalej. Pokúsím sa teda načrtnúť niektoré z možných scenárov.

AI ako nástroj: Toto by bol asi najlepší scenár. AI ostane úzko špecializovaná na konkrétne úlohy, ako napríklad písanie programov, administratívna činnosť, účtovníctvo, preklady atď. Toto by znamenalo veľký nárast efektivity práce a myslím, že by sa opakoval scenár z priemyselnej revolúcie, kedy sme ako spoločnosť získali viac. Niektorí ľudia by prišli o prácu, čo sa už aj teraz deje. Firma, v ktorej pracujem, prepustila všetkých pracovníkov „call“ centra – 200 až 300 ľudí. Ale nebude sa to týkať každého. Je možné, že časom môže nastať práve opak. Ide o takzvaný Jevonsov paradox, pomenovaný po anglickom ekonómovi W. S. Jevonsovi. Ten si práve počas priemyselnej revolúcie všimol, že väčšia efektivita parného stroja nepriniesla menšiu spotrebu uhlia, ale práve naopak. Viac ľudí začalo používať parný stroj, čo viedlo k väčšiemu dopytu po uhlí. Príkladom zo súčasnej doby by mohli byť LED svietidlá. Sú oveľa úspornejšie, ale práve tento fakt spôsobil to, že ich dávame všade a osvetľujeme všetko možné, čo v konečnom dôsledku vedie k nárastu spotreby elektrickej energie. S AI to môže byť to isté. Napríklad moja profesia, programovanie, sa vďaka AI stáva oveľa dostupnejšou aj pre ľudí, ktorí majú len základné povedomie o programovaní, ale vďaka AI aj títo ľudia dokážu tvoriť programy a aplikácie, a v rukách skúseného

Umelá inteligencia – čo ďalej?

programátora sa to stáva nástrojom neskutočnej efektivity pri riešení programátorských úloh.

AGI – Artificial General Intelligence (umelá všeobecná inteligencia): Ide o scenár, kedy AI nadobúda všeobecnú inteligenciu na úrovni človeka a naprieč všetkými doménami. Ide o systém, v ktorom vám AI asistent dokáže pomôcť v každej jednej oblasti, ktorú kedy ľudia robili. Či už ide o písanie programov, stanovenie lekárskej diagnózy, pomoc s prekladom, alebo vedeckú činnosť. Znamenalo by to, že máte systém, ktorý dokáže všetko, čo dokážu ľudia, a ešte aj oveľa rýchlejšie. Je pravda, že všetky veľké firmy, ktoré tvoria AI, to tlačia práve týmto smerom.

ASI – Artificial Super Intelligence (umelá superinteligencia): V tomto prípade ide o logické pokračovanie predchádzajúceho scenára s jedným veľkým rozdielom. Ako som už spomenul, AI je veľmi dobrá pri tvorbe programov a samotná AI je takisto len sofistikovaný počítačový program. Čiže prečo by AI nemohla naprogramovať ešte inteligentnejšiu AI? Aj teraz firmy pri vývoji AI intenzívne používajú AI, aby priniesli na trh ešte lepší AI model. V momente, keď to AI dokáže úplne sama bez ľudí, nastane takzvaná singularita a AI dokáže postupne vylepšovať samu seba. Toto je samozrejme niečo, čo my ako ľudia nikdy nemôžeme dosiahnuť. Náš mozog sa síce dokáže učiť nové veci, ale nedokáže sa vylepšiť tak, ako vylepšujeme stroje. Čo by to teda znamenalo? Existuje niekoľko možných scenárov.

Optimistický scenár: Super AI vyrieši všetky problémy, ktorým ľudia čelia, ako klimatická kríza, dokonalé lieky na všetky choroby, nové spôsoby získavania energie a nové produkty. Každý bude mať dostatok a nemusí pritom robiť nič, všetko spraví stroje, v podstate je to utópia – raj na zemi.

Pesimistický scenár: Firma alebo štát, ktorý prvý dosiahne takúto úroveň a bude schopný kontrolovať takýto AI systém, získa neobmedzenú moc. Nové zbrane, obrovská automatizácia a s tým súvisiaca produkcia a kontrola občanov, a taktiež neobmedzený vplyv a možnosť diktovať si podmienky.

Veľmi pesimistický scenár: Super AI sa vymkne spod kontroly a bude naplňať nejaký vlastný cieľ, v takom prípade je veľmi pravdepodobné, že ľudia budú skôr prekážkou pri naplňaní tohto cieľa, v najlepšom prípade budú iba tolerovaní.

Viem, znie to veľmi pesimisticky, a ja dúfam, že sa to nestane. Je taktiež dosť možné, že narazíme na nejaké limity AI, ktoré terajší vývoj na nejaký čas zastavia alebo spomalia, ako sa už stalo v minulosti. Ale z dlhodobého hľadiska je pre mňa zrejme, že ľudia raz vytvoria superinteligenciu, a aká bude, to naozaj neviem. Ale pre mňa ako kresťana je dôležité, že mám nádej v Kristovi, ktorý premohol svet a zvíťazil nad smrťou, a túto nádej nám nemôže nikto zobrať, ani človek, ani ten najinteligentnejší stroj.

Stano Alexovič

Biblický slovník: démon (1. časť)

Slovo „**démon**“ ako ho používame aj my dnes, pochádza z gréčtiny – DAIMÓN, DAIMONION a ich odvodeniny Grécko-helenistické (nežidovské, mnohobožské) vnímanie:

Démoni sa spájajú predovšetkým s tými časťami kultu a náboženstva, ktoré sú najbližšie animizmu (viera, že všetko živé i neživé má dušu a ducha): s mágiou, kúzelníctvom, zaklínaním. Ako spravovatelia ľudského osudu sa spájajú s nešťastím a biedou. Do mnohých filozofických systémov vniklo učenie o démonoch, ktorí robia ľudí posadnutými. Démoni sú vbudovaní do veľkej stupnice, ktorá siaha od boha k človeku, od ducha k hmote. Sú nad človeka nadradení, ale predsa nedokonalí, nevypočítateľní, ľahko sa podráždia, podliehajú vášňam. Pre ľudovú vieru sú to v zásade duchovia zomrelých – strašidlá, príznaky, zjavujú sa na všetkých možných miestach, v rôznych časoch, ale najmä v noci.

Starozmluvné a neskorozidovské nazeranie na démonov:

V SZ sa nachádzajú stopy viery podobnej grécko-helenistickej viere v duchov. Duchovia mŕtvych, ktorým sa v kúzelníctve predkladajú otázky, sa menujú „**‘eLÓHÍM**“ (1S 28,13; Iz 8,19) – toto slovo zodpovedá aj gréckemu DAIMÓN. V Saulovej dobe boli z krajiny vyhnaní zaklánači mŕtvych (5M 18,10; 1S 15,23). Bileám to nazýva charakteristickým znakom Izraela (4M 23,23). Celá oblasť predstav o démonoch je v SZ iba okrajovo.

Grécky pojem DAIMÓN zahŕňa aj sily so sprostredkujúcou funkciou medzi bohmi a ľuďmi. Pre SZ je charakteristické, že tieto postavy chápe ako Božích poslov. Účinky zhubných síl na človeka, ktoré sa v gréckom svete odvodzovali od DAIMONES, sa v SZ pripisujú Božiemu pôsobeniu (S 24,16; Sud 9,23; 1Kr 22,21nn) – tak je zachovaný monoteizmus – niet sily, na ktorú by sa človek mohol obrátiť, okrem jedného Boha Izraela. V Septuaginte (grécky preklad SZ) sa skutoční duchovia okrem žalmov vyskytujú v apokryfoch (Tob 6,8nn – zlý, závistlivý, útočiaci a usmrcujúci duch). V tomto preklade sa používa iba slovo DAIMONIA a nie DAIMONES. A toto sa prejavuje aj v NZ. Slovu DAIMÓN sa vyhýbali, lebo bolo priveľmi naplnené pozitívnymi náboženskými momentmi, ale DAIMONION pripomínalo zlomyseľných duchov ľudovej viery.

V období cca 0-220 n.l. (nazývanom Tana’im) – čiže aj počas Ježišovho života – podľa názorov rabínskeho židovstva je hlavnou funkciou démonov škodiť ľuďom na tele a živote. Od gréckeho sveta sa židovstvo odlišuje tým, že démoni nie sú medzistupňom medzi Bohom a ľuďmi. Svet duchov ostáva ostro rozlíšený na anjelov a démonov – v židovskej ľudovej viere aj v rabináte. Nádejou Izraela je, že príde čas, keď sa Izraela budú báť nielen národy, ale aj duchovia.

V nekanonických židovských spisoch sa na základe 1M 6,1nn hovorí o páde „Božích synov“. Aj satanovi anjeli sa menujú démonmi. Najpoužívanšie je v nich však grécke slovo PNEYMA (čít. „pneuma“, t.j. duch) – nečistí, zlí duchovia. Tieto spisy vidia pôsobenie démonov predovšetkým v tom, že zvädzajú ľudí a stoja v protiklade a v boji s Bohom. Spojenie s dušami zomrelých je vylúčené. Na rozdiel od SZ sa tu nie všetko zlo odvodzovalo od Božieho pôsobenia, ale že celá situácia tohto sveta naplneného utrpením a smrťou je v protiklade k Božej vôli (hoci židovstvo vždy zastávalo názor, že Boh môže poslať aj trestajúcich anjelov).

Zdroj: Teologický slovník k Novej Zmluve I-II (Gerhard Kittel; preložil Ján Grešo, 1986)

Zuzana Alexovičová

Milé deti ☺

Určite poznáte príbeh o tom, ako Izraelci s Mojžišom na čele ušli z Egypta. Putovali do zaslúbenej zeme, krajiny mlieka a medu – Kanaánu. Avšak ešte predtým, než tam mohli vkročiť, vyslali tam vyzvedačov, aby zistili, aká je to krajina, čo ich tam čaká a podobne. Bolo ich 12, z každého kmeňa jeden. Lenže iba dvaja, Józua a Káleb (na obrázku), prišli s dobrými správami a dôverovali Bohu, že je to dobrá krajina a že ju môžu zaujať. Ostatní desiaty hovorili ľudom, že táto krajina je nedobytná a že proti nej nemajú šancu.

Józua a Káleb verili, že s Ním to môžu zvládnuť. Že ich tam privedie a pomôže im sám Boh, nie ich vlastné schopnosti.

Buďme ako Józua a Káleb. A aj keď sa nám možno niečo nepozdáva, nepáči, nedarí sa nám, spoliehajte sa viac na Pána Boha a dôverujte Jemu. V modlitbe Mu povedzte všetko, čo nás trápi. A On sa postará. Ak sa pozeráme na seba a na naše ľudské schopnosti, môžeme dopadnúť ako tí desiaty. Budeme len hundrať a sťažovať sa, čo všetko nemôžeme a nevieme. Ale Józua a Káleb videli hlavne to, čo môže Pán Boh. Hľadajte to a všimajte si to aj my. Prajeme vám požehnané prázdniny! Nech dôverujete Bohu ako Józua a Káleb! ☺

1 – svetlomodrá
2 – béžová
3 – červená
4 – tmavozelená

5 – oranžová
6 – svetlozelená
7 – zlatá
8 – hnedá

9 – sivá
10 – žltá
11 – fialová
12 – tmavomodrá

- **Detský tábor** je naplánovaný 26.-30. júla 2026 vo Viničkách, škola v prírode Hatfa. Vraciame sa ku klasickému detskému táboru, kde bude celý program pripravený pre deti vo veku od 6-14 rokov. Stále však je možnosť ísť ako doprovod k dieťaťu či už je to niekto s rodičom, starých rodičov, či súrodencov. Prihlášky nájdete na stránke tabor.lutheran.sk
- **Mládežnícky tábor** bude 9. - 15. augusta 2026 na Borde.
- **Misijné dni VD ECAV 2026** sa budú konať v dňoch 27.-30.8.2026 v Ľubovnianskych Kúpeľoch (hotel SOREA). Tohtoročná téma: Ministry zmysluplného života (Služba, ktorá vracia životu hĺbkú). Prihlasovanie nájdete na stránke Východného dištriktu.
- **Bohoslužby na Zámčisku** budeme mať 2.8.2026. Po bohoslužbách nás čaká spoločný guláš na fare. Verím, že neodmietnete spoločné stolovanie.
- **Začiatok školského roka s požehnaním študentov** bude 30.9.2026.
- **Pamiatku posvätenia chrámu v Trebejove** budeme mať 6.9.2026.
- 10.10.2026 máme naplánovaný **zájazd do múzea v Osvienčime v Poľsku**. Zoznam prihlásených je už uzavretý.

**Dôležité
oznamy**

Časopis Pútník vydáva Evanjelický a.v. cirkevný zbor v Obišovciach pre vlastnú potrebu.

Redakcia: Jaroslav Petro, Dušan Kosturko, Beáta Székelyová, Milan Richtarik, Vladimír Hajduk, Lucia Hajduková.

Rubrika jubilanti: Viera Richtariková. **Detský kútik:** Zuzana Alexovičová. **Grafická úprava:** Lucia Hajduková. **Tlač:** Marián Straka.

Kontakt: Obišovce 186, 044 81 Kysak, **tel:** 0902 277 898, **email:** putnik@lutheran.sk

Web: www.lutheran.sk. **IBAN:** SK66 7500 0000 0040 1249 6590

Milí dospeláci, máme tu pre vás ďalší kvíz, tentokrát sú to otázky z knihy Izaiáš.

1. Akú úlohu má Izaiáš v Božom pláne podľa Izaiáša 6. kapitoly?
 - a) Hlásateľ Božieho súdu
 - b) Prorok prichádzajúceho Mesiáša
 - c) Vodca Izraelského národa
 - d) Priateľ Božieho služobníka
2. Akým spôsobom sa Izaiášova predpoveď o príchode Mesiáša (Izaiáš 9) odráža v Novom zákone?
 - a) Izaiáš je považovaný za proroka bez významu
 - b) Súvislosť medzi Izaiášom a jeho naplnením v Ježišovi je jasná
 - c) Mesiáš je predstavený ako mocný kráľ bez duchovného významu
 - d) Proroctvo nemá žiadne praktické uplatnenie
3. Aký historický kontext pozadia má Izaiášovo proroctvo v Izaiášovi 1?
 - a) Pohanské kultúry obkľúčili Izrael bez nebezpečenstva
 - b) Izrael bol na vrchole prosperity
 - c) Izrael čelil duchovnému úpadku
 - d) Hovorí len o osobnom vzťahu Boha s jednotlivcom
4. Čo symbolizuje Izaiášovo víťazstvo nad nepriateľmi v Izaiášovi 37?
 - a) Boh ukazuje, že Izrael nemôže byť porazený bez ohľadu na okolnosti
 - b) Porazenie nepriateľov dokazuje Izraelskú silu vyvoleného národa
 - c) Jeruzalem bude vždy bezpečný, bez ohľadu na Božiu priazeň
 - d) Nebol potrebný Boží zásah, vojna je ľudskou záležitosťou
5. Akým spôsobom sa Izaiášova vízia nového neba a novej zeme (Izaiáš 65) líši od súčasného chápania sveta?
 - a) Všetko zostane ako doteraz, bez zmien
 - b) Predstava čisto duchovného sveta bez hmotného súžitia
 - c) Obnova Božieho stvorenia a nové začiatky
 - d) Zasľúbenie pre Izrael bez ohľadu na iné národy
6. Čo nás učí Izaiáš 40 o sile a obnove viery?
 - a) Sila je pre tých, ktorí pochádzajú z Izraela
 - b) Len tí, ktorí sa cítia slabí môžu veriť v Božiu moc
 - c) Boh posilňuje tých, ktorí mu dôverujú a čakajú na neho
 - d) Viera je len pre tých, ktorí potrebujú pomoc

Vtipy

V raji sa pýta Adam Evy:

- Miluješ ma?

Eva na to:

- A mám na výber?

Viete, prečo Boh miluje aj ateistov?

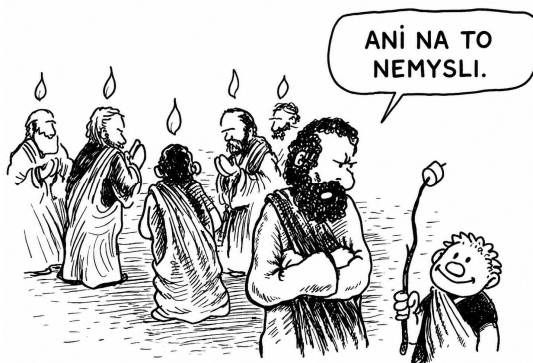
Neobťažujú ho svojimi problémami.

Viete, čo povedal Boh, keď stvoril Evu?

Dostatok praxe vedie k dokonalosti.

Viete, aký je rozdiel medzi pápežom a blahobytom?

Pápež už na Slovensku bol, blahobyt ešte nie.

Na oltári pravdy a pochybností

Nedeľa 12. apríla 2026 v obci Nálepkovo bola dňom Košického seniorátu venovaná spomienke na nemeckého luteránskeho teológa Dietricha Bonhoeffera. Jeho meno súvisí s takzvanou vyznávačskou cirkvou v Nemecku, ktorá sa na rozdiel od oficiálnej nemeckej cirkvi postavila proti nacizmu.

Z druhej svetovej vojny sú nám známe skôr iné mená, hlavne vieme viac tých negatívnych a dokonca aj tie pozitívne a hrdinské časom stratili svoju prestíž. Ako napríklad meno Josif Vissarionovič Stalin. Ale Dietrich Bonhoeffer je špecifický tým, že bol Nemec a keď sa skoro celé Nemecko postavilo na stranu nacizmu a prijalo jeho myšlienky, názory a filozofiu, len málo ľudí malo odvahu vtedy kričať, že to nie je v poriadku a že to nie je dobrá cesta pre krajinu. Aj „dobrí ľudia“ sa dali oklamať, alebo sa radšej potichu prispôbili väčšine, sklonili hlavu a dvíhali ruky na slávu Adolfa Hitlera.

Dietrich Bonhoeffer bol takou „rybou“, ktorá sa nedala strhnúť ani väčšinou a plávala jednoznačne proti prúdu. To je dôvod prečo o tomto mužovi rozprávame a prečo na neho spomínáme. Nerobíme z neho svätca, len si pripomíname jeho život a jeho postoje, aby sme si uvedomili, že za pravdu treba bojovať hoci aj proti všetkým. A aj vtedy, ak to stojí obete.

Dietrich Bonhoeffer sa narodil 4. februára 1906 vo Vroclave na Sliezsku. Vyštudoval evanjelickú teológiu a stal sa docentom v Berlíne. Angažoval sa hlavne v ekumenickej oblasti a práci s mládežou. V roku 1932 sa zúčastnil na Slovensku na medzinárodnej mládežníckej ekumenickej konferencii v Černo-horských kúpeľoch pri Nálepkove. Mal tam prednášku, ale ponáhlal sa späť, pretože v Nemecku práve prebiehali voľby a on vnímal, že to politické nasmerovanie krajiny nie je dobré. Proti prenasledovaniu Židov zo strany nacistov sa verejne postavil už v apríli 1933, keď vystúpil proti arizačným zákonom a protestantskému združeniu *Deutsche Christen* (Nemeckí kresťania), ktoré zastávalo nacistické, rasistické a antisemitické názory.

Dietrich bol veľmi vnímavý človek a vyušil prichádzajúce nebezpečenstvo oveľa skôr, ako väčšina Nemcov. So znepokojením si prečítal Hitlerovu knihu *Mein Kampf* a s ešte väčším znepokojením pozoroval, ako silnie Hitlerova nacistická strana. Mnohí Nemci to považovali za dobré, za prísľub chýbajúcej stability v krajine. Verili, že stabilitu získajú pod vedením silného vodcu. Ale Dietrich a jeho rodina patrili k tým, ktorí v tomto vývoji videli prichádzajúcu hrozbu.

Bol presvedčený, že milosť, ktorú veriaci dostali od Pána Ježiša Krista, nebola lacná. Božieho Syna stála život, a tak ani jednotliví kresťania a tiež cirkev ako celok by nemali túto milosť prijímať pasívne. Nemali by sedieť a prizerať sa. Mali by byť, rovnako ako Ježiš Kristus, pripravení konať a prinášať obete. V rokoch 1935-1940 viedol legálny a neskôr nelegálny kazateľský seminár v rámci tzv. *Bekennende Kirche* (vyznávajúca alebo vyznávačská cirkev) vo Finkenwalde. V roku 1938 sa pripojil k protinacistickému povstaniu, ktoré sa snažil organizovať Wilhelm Franz Canaris. Reakcia

na seba nenechala dlho čakať a v roku 1940 mu bol uložený zákaz prednášať a o rok neskôr aj zákaz publikovať.

Vyznávačská cirkev to mala stále ťažšie, Hitlerovi sa ich činnosť a postoje nepáčili. Gestapo začalo zatýkať vybraných farárov a zatvorili aj seminár, ktorý Dietrich viedol. Ako sa situácia v Nemecku zhoršovala, uvedomil si, že práca v cirkvi nestačí. Chcel urobiť viac, a tak sa zapojil do tajného sprisahania proti Hitlerovi. V tom čase dostal Dietrich opäť ponuku odísť z krajiny. Mal ísť učiť do New Yorku a keďže sa chcel vyhnúť narukovaniu, aby nemusel bojovať so zbraňou v ruke, túto ponuku prijal. Ale nemal vnútorný pokoj a tak sa po krátkom čase vrátil späť do Nemecka. Po celý čas využíval svoje ekumenické kontakty v zahraničí na informovanie sveta o zverstvách nacistického režimu.

Potom sa skutočne začala vojna, ktorej sa Dietrich obával. Začalo sa kruté a početné vraždenie všetkých nepohodlných ľudí a budovanie čistej árijskej rasy. Rozbehlo sa aj sprisahanie proti Hitlerovi, do ktorého sa Dietrich zapojil. Stal sa dvojitém agentom pre odboj. Začal pracovať pre Nemeckú vojenskú správu a zároveň posielal informácie štátom Dohody. Okrem účasti na sprisahaní a práci agenta sa

Dietrich pripojil aj k tým, ktorí pomáhali Židom.

V apríli 1943 bol Dietrich Bonhoeffer zatknutý a veľmi rýchlo aj odsúdený na trest smrti. Snažil sa tomu nepoddať. Vymyslel si plán, ako sa stále zamerať na Boha. Bol väznený zhruba dva roky. Za ten čas sa snažil pri výsluchoch nič neprezradiť, aby ochránil ostatných z odboja, v ktorom boli zapojení aj viacerí členovia jeho rodiny. A tiež sa snažil slúžiť ľuďom naokolo, ostatným väzňom i dozorcami. Vedeli o ňom, že je farár a tak chodili za ním po rady a on sa za nich modlil. Vďaka tomu sa mu dostalo trošku voľnosti vo väzení a mohol tam prežívať pokojnejší čas, čo však nezmenilo jeho konečný údel.

Neskôr ho previezli do zopár ďalších väzníc. Raz mal dokonca šancu utiecť z väzenia, ale obával sa, že by to tvrdo dopadlo na zvyšok jeho rodiny. Preto túto príležitosť nevyužil a poctivo čakal na svoj rozsudok. Napokon ho previezli do koncentračného tábora Flossenbürg. Ostala už len jediná šanca, ako sa vyhnúť rozsudku a tou by boli oslobodené vojská. Ale to sa nestalo.

9. apríla 1945 bol na výslovný príkaz Adolfa Hitlera popravený ako jeden z posledných odporcov nacizmu, ktorí boli dávaní do súvislosti s atentátom z dňa 20. júla 1944. Bol popravený obesením spolu s ďalšími uväznenými členmi odboja. Dva týždne po jeho poprave americké vojská skutočne tábor Flossenbürg oslobodili a o zhruba ďalšie dva týždne Nemecko kapitulovalo.

V listoch, ktoré písal z väzenia, rozvinul veľmi zaujímavé myšlienky o budúcej podobe cirkvi, ktorá sa bude solidarizovať s núdznými, o nenáboženskej interpretácii Biblie, o cirkevnej tradícii a liturgii. Dietrich Bonhoeffer mal Boží dar vidieť veci dopredu. Vycítil hrozby nacizmu skôr, ako sa začali a mal aj odvahu bojovať za pravdu, aj keď aj v ňom sa to vnútorne všetko bilo. Preto ten zvláštny názov spomienkových bohoslužieb: „Na oltári pravdy a pochybností.“

Jaroslav Petro

Rozpis služieb Božích				
Dátum	Príležitosť	Čas	Miesto	Poznámka
3.-4.7.2026	Deň rodiny VD ECAV		Šarišský hrad	
5.7.2026	5. po Sv. Trojici Sviatok Cyrila a Metoda	8:00	Trebejov	1Sam 3,1-10; 1Tim 1,12-17
		9:30	Obišovce	
		11:00	Drienovská Nová Ves	
12.7.2026	6. po Svätej Trojici	8:00	Suchá Dolina	5M 15,7-11; 1Pt 1,13-21
		9:30	Obišovce	
		11:00	Trebejov	
19.7.2026	7. po Svätej Trojici	8:00	Kysak	2M 34,27-35; Zjav 1,9-18
		9:30	Obišovce	
		11:00	Drienovská Nová Ves	
26.7.2026	8. po Svätej Trojici	8:00	Trebejov	Mich 3,5-8; 1J 4,1-6
		9:30	Obišovce	
		11:00	Kysak	
26.-31.7.2026	Detský tábor		Viničky	
2.8.2026	9. po Svätej Trojici	9:30	Obišovce (Zámčisko)	Bohoslužby na Zámčisku a spoločný obed na farskom dvore Am 8,4-6; 1Pt 4,7-11
9.8.2026	10. po Svätej Trojici Kajúca nedeľa	8:00	Suchá Dolina	+ VP
		9:30	Obišovce	+ VP
		11:00	Trebejov	+ VP
9.-15.8.2026	Mládežnícky výlet		Borda	
16.8.2026	11. po Svätej Trojici	8:00	Drienovská Nová Ves	+ VP
		9:30	Obišovce	Zach 4,6; R 7,14-25
		11:00	Kysak	+ VP
23.8.2026	12. po Svätej Trojici	8:00	Trebejov	1M 1,24-26; G 5,1-6.13-14
		9:30	Obišovce	
		11:00	Drienovská Nová Ves	
27.-30.8.2026	Misijné dni Východného dištriktu		Hotel Sorea Ľubovnianske kúpele	Téma: Ministry zmysluplného života
30.8.2026	13. po Svätej Trojici Začiatok školského roka	8:00	Kysak	Požehnanie študentov 2Kron 28,8-15; R 12,9-15
		9:30	Obišovce	
		11:00	Suchá Dolina	
6.9.2026	14. po Svätej Trojici	9:30	Trebejov	Pamiatka posvätenia chrámu
13.9.2026	15. po Svätej Trojici	8:00	Drienovská Nová Ves	5M 4,29-31; F 4,11-13
		9:30	Obišovce	
		11:00	Kysak	
20.9.2026	16. po Svätej Trojici	8:00	Trebejov	Iz 51,12-16; Žid 2,14-15 Rodinné bohoslužby + posedenie pri káve
		9:30	Obišovce	
27.9.2026	17. po Svätej Trojici	8:00	Kysak	Kaz 12,1-7; Jk 2,15-18
		9:30	Obišovce	
		11:00	Drienovská Nová Ves	
4.10.2026	18. po Svätej Trojici	9:30	Obišovce	Pamiatka posvätenia chrámu
10.10.2026	Zájazd do múzea v Osvienčime		Osvienčim – Poľsko	